

ΠΩΣ ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΕΤΑΙ Η ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΤΙΣ ΑΡΔΕΥΣΕΙΣ

Ποιες περιοχές
ΚΙΝΔΥΝΕΥΟΥΝ
από τη φετινή λειψυδρία

Του Κων. Γκούμα

Διευθυντή Εγγείων Βελτιώσεων Λάρισας

Φωτογραφίες: Λεωνίδας Τζέκας

Ένα πρόβλημα σύνθετο με οικονομικές και κοινωνικές παραμέτρους που ταλανίζει επί πολλά χρόνια την Θεσσαλία και ιδιαίτερα το ν. Λάρισας, είναι η λειψυδρία και η αδυναμία να αντιμετωπισθούν οι αρδευτικές της ανάγκες. Το πρόβλημα αυτό οξύνεται τα έτη που υπάρχει ανομβρία και μειωμένα αποθέματα στους αποθηκευτικούς χώρους (φράγματα-λημνοδεξαμενές κ.λ.π.), εξαιτίας των μειωμένων εισροών από βροχοπτώσεις, αλλιά και εξαιτίας των υψηλών θερμοκρασιών το καλοκαίρι. Το πρόβλημα παρουσιάστηκε για πρώτη φορά το έτος 1977 και έκτοτε εμφανίζεται με επαναλαμβανόμενη συχνότητα αφού επαναλήφθηκε τα έτη 1983, 1985, 1988, 1990, 1993, 2000 και 2001. Οι ζημιές στις καλλιέργειες και οι εντάσεις που δημιουργήθηκαν ανάμεσα σε αγρότες, τοπικούς φορείς και εκπροσώπους της αυτοδιοίκησης ενός ή περισσότερων γειτονικών νομών, πιστοποίησαν με τον πλέον κατηγορηματικό τρόπο, ότι το υδατικό έλλειμμα αποτελεί μείζον πρόβλημα για την Θεσσαλία. Στο Νομό Λάρισας τα περισσότερα και πιο έντονα προβλήματα εμφανίζονται στις πεδινές εκτάσεις των περιοχών Λάρισας, Πλατυκάμπου, Γλαύκης, Καλαμακίου κ.α. παρακάρθρων περιοχών, που εξαρτώνται κυρίως από τα νερά του Πηνειού και από τα νερά που παροχετεύει στον Πηνειό ο ν. Καρδίτσας από τους ταμιευτήρες (Ταυρωπό, Σμόκοβο). Ειδικά τις περιόδους ανομβρίας, όταν το αποθηκευμένο νερό είναι περιορισμένο στους ταμιευτήρες αυτούς, τότε είναι προβληματική έως και αδύνατη η ενίσχυση του Πηνειού, τόσο γιατί υπάρχουν δεκάδες πρόχειρα φράγματα και εμπόδια στους συλλεκτές και στα ανοιχτά δίκτυα – μέσω των οποίων παροχετεύεται το νερό προς τον Πηνειό - με συνέπεια να εγκλιβίζεται το νερό σε διάφορα σημεία, όσο και γιατί οι αγρότες που έχουν τα χωράφια τους κατά μήκος της διαδρομής αυτής, αντλούν το νερό είτε για την αποθήκευσή του σε παράπλευρα στραγγιστικά δίκτυα ή για την άρδευση των καλλιεργειών τους, έστω και εάν δεν χρειάζεται νερό η καλλιέργειά τους.

ΑΡΔΕΥΟΜΕΝΕΣ ΕΚΤΑΣΕΙΣ

Στη Θεσσαλία καλλιεργούνται περίπου 5 εκατ. στρ., εκ των οποίων αρδεύονται τα 2.525.000 στρ. (το 18,7 % του συνόλου των αρδευόμενων εκτάσεων στη χώρα στο 55 Θεσσαλία). Τα 749.000 στρ. αρδεύονται από τα επιφανειακά νερά και τα 1.776.000 στρ. αρδεύονται από τα υπόγεια νερά της Θεσσαλίας. Καλλιεργήθηκαν 1,6 εκατ. στρ. βαμβάκι (ποσοστό 63% των αρδευόμενων εκτάσεων), αραβόσιτος, ζαχαρότευτλα, μηδική, λαχανικά, κ.α. Παρά τις περιορισμένες ποσότητες νερού που διαθέτει τους θερινούς μήνες η Θεσσαλία, η αρδευόμενη έκταση αυξήθηκε 229 % σε σχέση με το 1962 και 46 % σε σχέση με το 1980. Ο ν. Λάρισας έχει καλλιεργούμενη έκταση 2.400.000 στρ. περίπου, από τα οποία ποσοστό 49% (1.180.000 στρ.) αρδεύονται. Η μεγαλύτερη αρδευόμενη καλλιέργεια είναι το βαμβάκι 700.000 στρ. περίπου και ακολουθούν οι δενδρώδεις καλλιέργειες. Από υπόγεια νερά αρδεύεται το 70% των εκτάσεων και από επιφανειακά νερά το υπόλοιπο ποσοστό 30%. Η άρδευση από υπόγεια νερά γίνεται με 15.000 περίπου ιδιωτικές γεωτρήσεις και 700 περίπου κρατικές - δημοτικές γεωτρήσεις.

ΒΡΟΧΟΠΤΩΣΕΙΣ

Όπως προκύπτει από την επεξεργασία των στοιχείων των μετεωρολογικών σταθμών Λιβαδίου, Σωτηρίου και Φαρσάλων που παρακολουθεί η Διεύθυνση Εγγείων Βελτιώσεων και Υδατικών Πόρων, καθώς και της Λάρισας (ΑΤΑ), οι ικανοποιητικές βροχοπτώσεις που επικράτησαν την τριετία 2002 -2004 και το 2006, δεν παρατηρούνται το υδρολογικό έτος 2006-2007, αφού ο φετινός χειμώνας είναι φτωχός σε βροχοπτώσεις. Παρότι στο διάστημα Σεπτέμβριος-Δεκέμβριος στους σταθμούς Λιβαδίου, Σωτηρίου και Φαρσάλων, η απόκλιση από το μέσο όρο 1996-2006 είναι μικρή (ενδεικτικά στο Σωτήριο έχουμε 290 χιλιοστά έναντι 240 χιλιοστών μέσο όρο δεκαετίας), υπάρχει ανησυχία από την έλλειψη βροχής τον Δεκέμβριο (ελάχιστες) και τον Ιανουάριο (μηδαμινές), ενώ τον Φεβρουάριο (1ο δεκαήμερο) δεν ξεπερνούν τα 10 χιλιοστά. Ιδιαίτερα ανησυχητικά είναι και τα στοιχεία για τον ν. Καρδίτσας. Από πλευράς χιονοπτώσεων στους όρεινους όγκους της Καρδίτσας, όπου και το ενδιαφέρον εστιάζεται στους ταμιευτήρες Ταυρωπού και Σμόκοβου, τα νέα είναι ανησυχητικά. Είναι χαρακτηριστικό ότι το χρονικό διάστημα Οκτώβριο-Δεκέμβριο 2006, στον Ταυρωπό συγκεντρώθηκαν μόνο 10 εκ. m³ (έχει στάθμη 785 μ.), ενώ έχουμε εισροές τον Δεκέμβριο 2006 μόλις 4,5 εκ. m³, (έναντι 45 εκ. m³ το Δεκέμβριο του 2005). Σήμερα στον Ταυρωπό υπάρχουν διαθέσιμα μόλις 30 εκ. m³ ενώ στον Σμόκοβο περίπου 135 εκ. m³.

ΟΙ ΔΙΑΘΕΣΙΜΟΙ ΥΔΑΤΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ ΕΡΓΑ ΤΑΜΙΕΥΣΗΣ ΕΠΙΦΑΝΕΙΑΚΟΥ ΝΕΡΟΥ

Η άποψη ότι δεν αξιοποιήθηκαν τα επιφανειακά νερά της Θεσσαλίας με έργα ταμίευσης, ότι μπορεί με αυτά και με την οικονομία νερού να λυθεί το αρδευτικό πρόβλημα της Θεσσαλίας και ότι δεν χρειάζονται τα έργα του Αχελώου, δεν τεκμηριώνεται σοβαρά, δεδομένου ότι εξακολουθεί να υπάρχει έλλειμμα στο υδατικό ισοζύγιο της, παρότι έχουν κατασκευασθεί μέχρι σήμερα, 85 φράγματα, 13 ταμιευτήρες και 60 πρόχειρα φράγματα σε συλλεκτές ή ποταμούς. Οι πεδινοί ταμιευτήρες που έγιναν στο ν. Λάρισας, έγιναν σε ακαλλιέργητες εκτάσεις του δημοσίου και εξυπηρετούν (2-3 ποτίσματα), 50.000 - 60.000 στρ. του Τ.Ο.Ε.Β Πηνειού (κυρίως παρακάρθρες περιοχές Ν. Λάρισας). Σε όλους τους Ταμιευτήρες παροχετεύεται νερό από τον Πηνειό - με τα αντλιοστάσια του Τ.Ο.Ε.Β Πηνειού - και πρόκειται σύντομα (μέσα Μαρτίου) να ολοκληρωθεί η πλήρωσή τους.

ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΑΠΟ ΕΝΔΕΧΟΜΕΝΗ ΛΕΙΨΥΔΡΙΑ ΣΤΟ ΝΟΜΟ ΛΑΡΙΣΑΣ

Εάν οι δυσμενείς - από πλευράς βροχοπτώσεων - συνθήκες επικρατήσουν και τους επόμενους 2-3 μήνες, τότε είναι πολύ πιθανόν να δημιουργηθούν σοβαρά προβλήματα στις αρδευόμενες (και όχι μόνον) καλλιέργειες του ν. Λάρισας. Ειδικότερα:

• Αρδευόμενες εκτάσεις από υπόγεια νερά

Όπως προκύπτει από την παρακολούθηση της στάθμης (σε 248 γεωτρήσεις και πιεζόμετρα), και την παρακολούθηση τους (Υ.Ε.Β) τα τελευταία 20-25 χρόνια, προκύπτει σαφώς ότι το σύνολο των υπόγειων υδροφορέων της Θεσσαλίας - εκτός από ελάχιστες περιοχές - βρίσκεται κάτω από καθεστώς υπερεκμετάλλευσης. Από την υπεράντληση των υπόγειων νερών, εξαντλήθηκαν σε ορισμένες περιοχές (στα κεντρικά τμήματα και των δύο πεδιάδων) τα μη

ανανεώσιμα υπόγεια υδατικά αποθέματα, κατέβηκαν ανησυχητικά οι στάθμες, μειώθηκαν ή μηδενίστηκαν οι παροχές και υποβαθμίσθηκε η ποιότητα του νερού σε κάποιες άλλες περιοχές. Γενική εκτίμηση είναι ότι εάν συνεχισθεί η ανομβρία, τότε θα υπάρξουν επιπτώσεις και επιμέρους προβλήματα σε συγκεκριμένες περιοχές. Προβλήματα ανάλογα με αυτά του 1988, του 1990 και του 1993 (πτώση στάθμης, μείωση παροχής, αδυναμία λειτουργίας, ανακατάσταση αντλίας ή και γεωτρήσης), ίσως να αντιμετωπίσουν πολλοί αγρότες στις ιδιωτικές τους γεωτρήσεις, καθώς επίσης ο Τ.Ο.Ε.Β Ταουσάνης και ορισμένες περιοχές στα Φάρσαλα (Υπέρεια, Ψυχικό κ.α.). Στις περισσότερες περιοχές, οι γεωτρήσεις αντέχουν και συμπεριφέρονται φυσιολογικά (αν λάβουμε υπόψη μας και την ελάχιστη επαναπλήρωση των υδροφορέων), εκτός εάν επιδεινωθεί η κατάσταση με την άρδευση στηρών και την άρδευση των καλλιτεργιών με πολλά νερά (μεγαλύτερες και περισσότερες δόσεις άρδευσης) λόγω υψηλών θερμοκρασιών. Από πλευράς στάθμης το 2006-2007, στις διάφορες λεκάνες του Νομού και στις γεωτρήσεις που γίνονται μετρήσεις, έχουμε απόκλιση 2-5 μέτρα έναντι του 2005 και σε κάποιες περιοχές όπως στην περιοχή Ταουσάνης (Μαυροβούνι, κ.α.) φθάνει μέχρι τα 10 μέτρα, ενώ στους ασβεστόλιθους τα 5 μέτρα.

• Αρδεύόμενες εκτάσεις από επιφανειακά νερά πηγών

Στις περιοχές που αρδεύονται με νερά πηγών, θα υπάρξουν προβλήματα στην Ποταμιά Ελκασσόνος και στον Τ.Ο.Ε.Β Μάτι Τυρνάβου. Στην περιοχή Ποταμιάς αρδεύονται από γεωτρήσεις και τις πηγές Κεφαλοβρύσου μερικές χιλιάδες στρέμματα, πολλά από τα οποία θα αντιμετωπίσουν προβλήματα στις ακραίες περιοχές που δεν επαρκεί το νερό. Στις περιοχές που αρδεύονται από τις πηγές «Μάτι Τυρνάβου» δηλαδή Αργυροπούλι, Λυγαριά, Ροδιά, Αμπελώνα, Φαλήνη κ.λ.π. υπάρχει ενδεχόμενο να υπάρξουν προβλήματα, ιδιαίτερα με την διαμάχη αρδευτών, οικοδόγων κ.λ.π. ενδιαφερομένων για την τύχη της μικρής λίμνης Αργυροπουλίου. Και εδώ σημαντικό ρόλο θα παίξει η διατήρηση της παροχής των πηγών σε ανεκτά για την εποχή επίπεδα, οι ψύχραιμες και υπεύθυνες θέσεις των φορέων που εμπλέκονται, καθώς επίσης η αξιοποίηση και χρήση των γεωτρήσεων που ανορύχθηκαν στις παρυφές της λίμνης, κατά μήκος της κεντρικής διώρυγας και στην περιοχή Αργυροπουλίου.

• Αρδεύόμενες εκτάσεις από επιφανειακά νερά ποταμών

Οι εκτάσεις που αρδεύονται από επιφανειακά νερά ποταμών, όπως ο Πηνειός, έχουν προβλήματα σχεδόν κάθε χρόνο, γιατί η παροχή του Πηνειού δεν είναι σταθερή, δεν υπάρχουν αξιόλογα αρδευτικά έργα μεταφοράς νερού (έχουν αυξημένες απώλειες λόγω διήθησης, εξάτμισης κλπ.) και οι καλλιέργειες είναι διάσπαρτες σε μεγάλες αποστάσεις.

Τα προβλήματα αφορούν αποκλειστικά τις εκτάσεις του Τ.Ο.Ε.Β Πηνειού που αρχίζουν από το Κουιλούρι-Γυρτώνης και φθάνουν μέχρι τα παρακάρλια. Στις περιοχές αυτές υπάρχουν ιδιαιτερότητες τόσο μεταξύ των εκτάσεων ενός Δήμου, όσο και μεταξύ των Δήμων, αφού οι δυνατότητες άρδευσης και τα υδατικά αποθέματα ποικίλουν από περιοχή σε περιοχή. Η δίκαιη και ίση μεταχείριση των αρδευτών του Τ.Ο.Ε.Β Πηνειού είναι δύσκολη έως αδύνατη και το γεγονός αυτό επιτείνει η απροθυμία συνεργασίας τους με τον Τ.Ο.Ε.Β Πηνειού και τα προγράμματα άρδευσης, ιδιαίτερα όταν το νερό είναι λιγοστό και επικρατεί πανικός.

Η έλλειψη ενός στοιχειώδους αρδευτικού δικτύου με επενδυμένες διώρυγες και κλειστά

δίκτυα είναι αισθητή, γιατί αυξάνεται ο χρόνος μεταφοράς του νερού και οι απώλειές του, όταν γίνεται απεγνωσμένη προσπάθεια να φθάσει μια ποσότητα νερού έγκαιρα, μέσα από δεκάδες χιλιόμετρα στραγγιστικού δικτύου και υπερπηδώντας πολυάριθμα πρόχειρα και μόνιμα θυροφράγματα. Τα προβλήματα αυτά που είναι σε όλους γνωστά, οξύνονται σε μεγαλύτερο ακόμη βαθμό όταν η χρονιά είναι άνυδρη και ο Πηνειός παύει να τροφοδοτεί τις ακραίες αυτές περιοχές. Η αποδέσμευση των αναγκών του Τ.Ο.Ε.Β Πηνειού από την θερινή παροχή του Πηνειού, δεν ξεπερνά το 20% των συνολικών αναγκών του. Οι ανάγκες αυτές που είναι περίπου 80-90 εκατ. μ^3 (100 χιλ. στρεμμ. $\times$ 600 μ^3 στρεμμ. = 60 εκατομ. μ^3 + 40% λόγω απωλειών), μπορούν να καλυφθούν μόνο σε ένα βαθμό από το αποθηκευμένο νερό σε Ταμιευτήρες και φράγματα (25 εκατ. μ^3). Η Δ.Ε.Β. δεν μπορεί να εκπληρώσει επακριβώς τις επιπτώσεις που θα προκύψουν, ιδιαίτερα εάν το φετινό καλοκαίρι είναι πολύ ξηροθερμικό. Είναι όμως σε θέση να γνωρίζει – από την εμπειρία όλων των προηγούμενων ετών με ανάλογα στοιχεία – ότι θα υπάρξουν επιπτώσεις τόσο στις αρδεύσεις από υπόγεια νερά (μείωση παροχής και πτώση στάθμης γεωτρήσεων), όσο κυρίως στις αρδεύσεις από επιφανειακά νερά (Ενιπέας, Πηνειός, πηγές, κ.α.) με σχήμα τις αρδεύσεις στην περίμετρο του Τ.Ο.Ε.Β Πηνειού.

ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΑΠΟ ΠΟΛΙΤΕΙΑ ΚΑΙ ΦΟΡΕΙΣ

Για την αντιμετώπιση του αρδευτικού προβλήματος στο ν. Λάρισας, με αφορμή και την εμφανιζόμενη συχνά ανομβρία, η Πολιτεία τα τελευταία χρόνια πήρε σειρά μέτρων και πρωτοβουλιών και διέθεσε τα τελευταία 15 χρόνια - από το 1991 μέχρι σήμερα - σημαντικά ποσά ύψους περίπου 52 εκατ. ευρώ (18 δισ. δρχ.) με πιστώσεις του Νομαρχιακού προγράμματος, του Κ.Π.Σ. και του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης (ΣΑΕ). Όλα τα έργα αυτά, στο μεγαλύτερο ποσοστό, είχαν στόχο να βελτιώσουν την άρδευση στις προβληματικές περιοχές, να ενισχύσουν την συνολική διαθέσιμη ποσότητα νερού της περιοχής, να ελαχιστοποιήσουν τις απώλειες κατά την μεταφορά του νερού, να δημιουργήσουν αποθηκευτικούς χώρους για την αποθήκευση χειμερινών νερών και τέλος να αποδεσμεύσουν τις περιοχές που αρδεύονται και εξαρτώνται από θερινές παροχές πηγών και του Πηνειού.

Ενώ από πλευράς Πολιτείας και Υπηρεσιών έγιναν όλα τα προηγούμενα, εκτιμάται ότι οι αγρότες με τους φορείς τους δεν αντιμετώπισαν το όλο πρόβλημα με την ανάλογη σοβαρότητα. Καμία σοβαρή προσπάθεια σωστού προγραμματισμού και χωροταξικής κατανομής των καλλιτεργιών ανάλογα με τις δυνατότητες και τις ιδιαιτερότητες της κάθε περιοχής. Καμία αξιόλογη προσπάθεια σωστής διαχείρισης και οικονομίας του νερού από τους χρήστες, τους υπεύθυνους φορείς και τα υδρονομικά τους όργανα. Καμία σοβαρή προσπάθεια αναδιοργάνωσης και βελτίωσης του τρόπου διοίκησης λειτουργίας και συντήρησης των έργων. Έργα πολλών εκ. δρχ. τα οποία παραδόθηκαν για λειτουργία και χρήση στους φορείς, παραμένουν ασυντήρητα και κινδυνεύουν να αχρηστευθούν γιατί δεν αποφασίζουν οι φορείς τους να δαπανήσουν κάποια ποσά (με επιβάρυνση του κάθε χρήστη), περιμένοντας να διαθέσει η Πολιτεία τα χρήματα για την συντήρησή τους, ακόμη και για την λειτουργία τους.

Όλα τα προηγούμενα χρόνια, δεν έγινε καμία προσπάθεια αγροτών και Τ.Ο.Ε.Β, προς την κατεύθυνση της μικρής μείωσης ή έστω της σταθεροποίησης των αρδευόμενων εκτάσεων. Η

παρατηρούμενη πρόσφατα σταθεροποίηση (2006) και η τάση μείωσης (2007) των αρδεύομενων εκτάσεων, οφείλεται κυρίως στην νέα Κ.Α.Π.. Σύμφωνα με τα στοιχεία από τους Τ.Ο.Ε.Β του ν. Λάρισας, στις περιοχές δικαιοδοσίας τους οι Τ.Ο.Ε.Β άρδευσαν το 2006 περίπου 217.000 στρ. Για το 2007 προβλέπεται μία μείωση της τάξης του 15% (ανάλογα με την περιοχή), που σημαίνει ότι εάν αυτή η τάση μείωσης είναι γενική και παρατηρηθεί και στους αγρότες που αρδεύουν από ιδιωτικά νερά, τότε θα είναι εύλογο να υπάρξει μία άμβλυνση του προβλήματος σε κάποιες περιοχές, στο βαθμό που θα έχουμε συνέχιση ή και επιδείνωση της λειψυδρίας.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Από τις εμπειρίες που αποκτήθηκαν στο πρόσφατο αλλήλα και μακρινό παρελθόν (από το 1977) σε ανάλογες καταστάσεις, προκύπτουν κάποια γενικά συμπεράσματα που αφορούν στο είδος και την φύση των προβλημάτων που θα αντιμετωπίσει ο ν. Λάρισας το καλοκαίρι με λειψυδρία, κατά την αρδευτική περίοδο.

1. Τα υπόγεια νερά, παρότι αρδεύουν πάνω από 70% της συνολικής αρδευόμενης έκτασης του Νομού και στο παρελθόν δεν δημιούργησαν σοβαρά προβλήματα σε μεγάλο βαθμό, εντούτοις σε ορισμένες περιοχές του Νομού έχουν φθάσει σε οριακό σημείο (Μύρα, Χάληκη κ.λπ.), δεν είναι ανεξάντλητα και πρέπει να προστατευθούν από την αλόγιστη και ανεξέλεγκτη χρήση τους.

2. Οι πηγές και τα επιφανειακά νερά ποταμών όπως ο Πηνειός παρουσιάζουν ιδιαίτερα προβλήματα και συχνά αδυνατούν να ικανοποιήσουν την υφιστάμενη κατάσταση αρδευόμενων καλλιέργειών.

3. Η αποθήκευση χειμερινών νερών σε ταμιευτήρες, φράγματα κλπ χωρίς την παράλληλη σταθεροποίηση των αρδευόμενων εκτάσεων, την οικονομία νερού και την σωστή του διαχείριση παρότι δεν λύνει το πρόβλημα, πρέπει να συνεχισθεί όπου αυτό είναι δυνατό.

4. Η αποδέσμευση από τις θερινές παροχές πηγών και του Πηνειού είναι επικτική ως ένα βαθμό και δεν μπορεί να καλύψει τις ετήσιες αρδευτικές ανάγκες στις πεδινές περιοχές της Λάρισας.

5. Οι χρήστες αρδευτικού νερού οι

Αγροτικής Ανάπτυξης κ. Ευαγ. Μπασιάκο, με αίτημα να διαθεσεί πίστωση 1.500.000 ευρώ από το ενάρθρο έργο Κ.Α 2003 ΣΕ 08100000 "Επείγοντα Έργα Ανταμείωσης Εκτάκτων Αναγκών" και με την επισήμανση ότι αν οι απαιτούμενες πιστώσεις δεν διατεθούν έγκαιρα, θα υπάρξει σοβαρότατο πρόβλημα στην ομαλή διεξαγωγή των αρδεύσεων, με πιθανές καταστροφές στις διάφορες καλλιέργειες του Νομού.

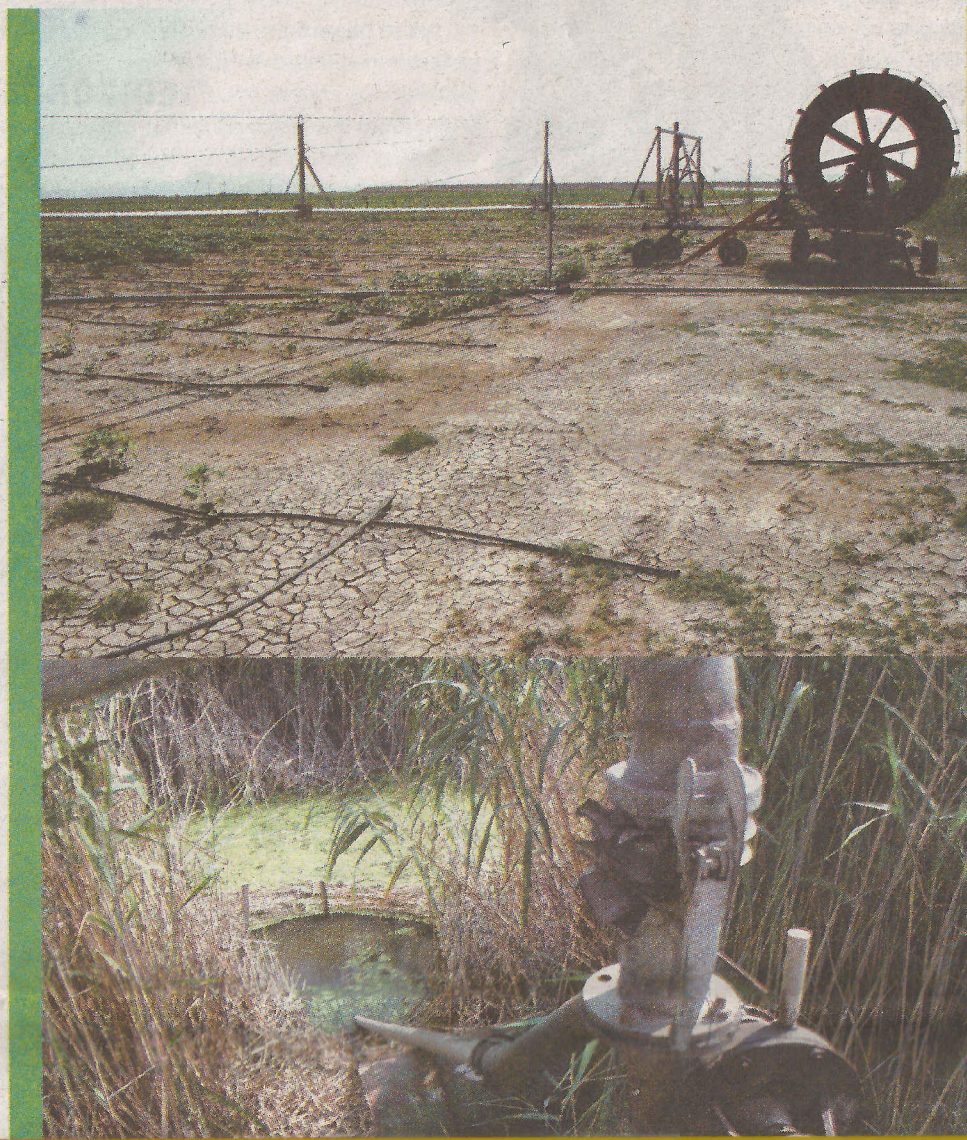
ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Όλα τα μέτρα και τα πρόχειρα έργα για την αντιμετώπιση του προβλήματος δεν θα αποδώσουν, αν δεν ληφθούν μέτρα για την σωστή διαχείριση του νερού, από όλους τους εμπλε-

κομένους, δηλαδή από τον τελευταίο χρήστη νερού, υδρονομείς, Τ.Ο.Ε.Β, μέχρι τις αρμόδιες Υπηρεσίες της Πολιτείας. Ο σωστός προγραμματισμός των αρδεύσεων, ο κανονισμός άρδευσης και η έγκαιρη συντήρηση των αρδευτικών έργων είναι βασικές προϋποθέσεις της σωστής διαχείρισης του νερού. Για την σωστή διαχείριση του νερού, έγιναν στον παρελθόν πολλές προσπάθειες τόσο από πλευράς Νομαρχίας και Υπουργείου με σχετικές οδηγίες και προτάσεις, όσο και από πλευράς ΤΟΕΒ με τα προγράμματα άρδευσης. Συνήθως έμειναν στην θεωρία, αφού εκείνο που αναδείχθηκε σε μείζον πρόβλημα και επιδείνωσε την κατάσταση, ήταν η αναρχία που επικράτησε κυρίως στους ν. Καρδίτσας και Λάρισας (ιδιαίτερα στον Τ.Ο.Ε.Β Πηνειού). Η απροθυμία συνεργασίας αρδευτών γειτονικών περιοχών τόσο μεταξύ τους όσο και με τα υδρονομικά όργανα και οι αυθαίρετες αρδεύσεις και επεμβάσεις σε αντιποστάσια, φράγματα κλπ συνετέλεσαν στην αδυναμία εφαρμογής έστω και ενός στοιχειώδους προγράμματος άρδευσης.

Η Θεσσαλία για να αντιμετωπίσει τις μελλοντικές κρίσεις νερού, πρέπει να δημιουργήσει έγκαιρα τις υποδομές σε έργα, για την καλύτερη αξιοποίηση των υδατικών αποθεμάτων της και όσων θα μεταφερθούν από τον Αχελώο και ταυτόχρονα να δημιουργήσει τις συνθήκες για την εφαρμογή του νέου θεσμικού πλαισίου (νόμος 3199/2003) και της οδηγίας 2000/60/ΕΚ.

Στη Θεσσαλία παρότι έχει σημειωθεί

5. Οι χρήστες αρδευτικού νερού, οι φορείς τους και η Πολιτεία δεν είναι σε θέση από μόνοι τους, ο καθένας ξεχωριστά, να αντιμετωπίσουν τα σοβαρά προβλήματα διαχείρισης του νερού χωρίς την μέγιστη δυνατή συνεργασία και υπευθυνότητα.

Η ΝΟΜΑΡΧΙΑ ΛΑΡΙΣΑΣ

Σε σύσκεψη που πραγματοποιήθηκε στην Νομαρχία Λάρισας με τοπικούς φορείς (Τ.Ο.Ε.Β, κ.α.) στις 23 Ιανουαρίου 2007, διαπιστώθηκε η ανάγκη για έγκαιρη προετοιμασία, προκειμένου να αντιμετωπισθεί ενδεχόμενη λειψυδρία, στο βαθμό που θα συνεχισθεί η ανομβρία και τους επόμενους μήνες (Φεβρουάριος – Μάιος), δόθηκαν οδηγίες για την προετοιμασία των φορέων και συμφωνήθηκαν οι ενέργειες που πρέπει να γίνουν το επόμενο χρονικό διάστημα. Εκτιμήθηκε ότι για να αντιμετωπισθεί αποτελεσματικά το αρδευτικό πρόβλημα σε ορισμένες περιοχές του Νομού, πρέπει να κατασκευασθούν έγκαιρα ορισμένα έργα, με σκοπό την συγκράτηση χειμερινών νερών (πρόχειρα φράγματα, κ.α.), καθώς επίσης και ορισμένα άλλα έργα που κρίνονται απαραίτητα, όπως ανακαταστάσεις γεωτρήσεων, κατασκευή υπόγειων αγωγών και καθαρισμοί τάφρων που χρησιμοποιούνται ως αρδευτικές, κ.α.

Ορισμένα από τα έργα αυτά γίνονται στους ποταμούς (Πηνειό, Ενιπέα, κλπ.) και στις περιοχές δικαιοδοσίας Τ.Ο.Ε.Β ή Δήμων του Νομού μας, θεωρούνται απαραίτητα για την αντιμετώπιση της λειψυδρίας και την άμβλυνση των προβλημάτων άρδευσης, που ειδικά για το 2007 αναμένονται ιδιαίτερα έντονα, εξαιτίας και της δυσμενούς συγκυρίας με τις ελάχιστες βροχές τους χειμερινούς μήνες. Η δημοπράτηση όλων των έργων αυτών πρέπει να γίνει μέχρι τον Απρίλιο, προκειμένου να βοηθήσουν κατά την διάρκεια της αρδευτικής περιόδου του 2007. Για τον σκοπό αυτό απεστάλη έγγραφο του κ. Νομάρχη Λάρισας προς τον Υπουργό

νη η υποχρεωτική σταδιακή τοποθέτηση - εγκατάσταση σε κάθε γεώτρηση ή υδροπηγή, μετρητού παροχής με τον οποίο θα είναι δυνατός ο έλεγχος της συνολικής ετήσιας κατανάλωσης νερού για κάθε χρήση και η επιβολή χρηματικών ποινών.

Η αυστηρή τήρηση των παραπάνω καθώς και η δυνατότητα να συναποφασίζονται τα μέτρα αυτά από κοινού με τους φορείς των αγροτών (Συνεταιρισμούς, Τ.Ο.Ε.Β, κλπ.), την Τ.Α και Ν.Α, αλλά και η πρόβλεψη διάθεσης χρηματικών πόρων (από τα πρόσταμα) για αρδευτικά έργα ή έργα εξοικονόμησης νερού στην ίδια περιοχή, θα βοηθήσουν στο να γίνουν αποδεκτά - από το σύνολο των αγροτών - τα μέτρα αυτά και να αποκτήσουν συνείδηση και υπακτική παιδεία οι χρήστες υδατικών πόρων.

Στη Θεσσαλία παρότι έχει σημειωθεί πρόοδος σε έργα αξιοποίησης υδατικών πόρων, όπως η Κάρηλα, ο ταμιευτήρας Σμοκόβου, τα φράγματα εμπλουτισμού υπόγειων υδροφορέων (Ενιπέα), το φράγμα Γυρτώνης κ.α. που θα συμβάλουν ουσιαστικά στην προσπάθεια που γίνεται για την αντιμετώπιση του προβλήματος έλλειψης νερού στη Θεσσαλία στο άμεσο μέλλον, μένουν πολλά ακόμη να γίνουν και θα πρέπει με σοβαρότητα να σχεδιάσουμε τα επόμενα βήματά μας για το άμεσο και προσεχές μέλλον. Για να αντιμετωπισθεί γενικότερα το πρόβλημα της αλόγιστης χρήσης υδατικών πόρων και της σπατάλης που γίνεται από τους αγρότες μας ή άλλους χρήστες, επιβάλλεται ο έλεγχος και η αστυνόμευση της χρήσης νερού (αρδευτικού, κλπ.) είτε με την σύσταση και δημιουργία ειδικού σώματος ή υπηρεσίας, είτε με την κατάλληλη στελέχωση και οργάνωση των υπηρεσιών που ήδη υπάρχουν (Δ.Ε.Β., Αγροφυλάκη), σε συνεργασία με τους τοπικούς φορείς όπως η τοπική αυτοδιοίκηση - Τ.Ο.Ε.Β κλπ. Για τον έλεγχο της υπερκατανάλωσης και την καταπολέμηση της σπατάλης στην χρήση αρδευτικού νερού θεωρείται επιβεβλημέ-